

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Jure Rerum Ecclesiasticarum Ad Germaniae Catholicae
Principia Et Usum Pars ...**

Complectens Sectionem III. & IV.

Zech, Franz Xaver

Ingolstadii, 1762

Titulus XXII. Tradita de Præscriptionibus Principia ad Causas particulares
applicantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68067](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68067)

Minores comparantur Majoribus. Cum autem hæc in integrum Relitutum etiam quoad alia negotia frequentem usum habeat, de eadem subjiciemus separatim Titulum.

TITULUS XXII.

TRADITA DE PRÆSCRIPTIONIBUS PRINCIPIA AD CAUSAS PARTICULARES APPLICANTUR.

§. 587.

Ex traditis principis **U**T generalia Principia de Præscriptionibus tradita, rite intelligantur, non alia occurrit aptior ratio, quam si eadem ad Causas particulares decidendas applicentur. Ex innumeris, quæ vasta Volumina implent, paucas seligimus.

Aliqui tenent, scientiam juris non obstare Præscriptioni: §. 588. Inter prima Præscriptionum principia relatam est, ut qui præscribit, in nulla temporis parte rei habeat conscientiam alienæ. Unde quæstio oritur, an sicut scientia rei alienæ, ita etiam scientia juris alieni inducat malam fidem, & impediatur Præscriptionem privativam, qua

De Præscriptionibus. 893

qua jus alterius perimitur, & præscribens ab obligatione liberatur. E. G. an is, qui ex Mutuo alteri se debere scit, possit contra hunc præscribere, seque immunem ab obligatione solvendi existimare, si per decursum triginta aut plurium annorum interpellatus non fuerit? Præscriptionem ejusmodi admittunt multi Autores, quia ex solo silentio triginta vel quadraginta annorum omnes actiones extinguuntur: & id quidem ita liquide statutum videtur, ut Jus Civile hac in re videatur indubitatum. Jure autem Canonico id non reperitur correctum; imo nec ratio fuit corrigendi, quia scientia Juris alieni non continet peccatum: unde ex Legibus clarum, & in utroque foro receptum est, quod Servitutibus rusticis præscribatur solo non usu per decennium.

§. 589. Opposita sententia, quod *Majori* scientia juris alieni e. g. in Mutuo *equita-* indefinitely contracto impediatur Præ- *te eam* scriptionem, videtur æquitati con- *obstare* formior. Quamvis in ejusmodi pri- *dicimus.* vativis Præscriptionibus nec detur, nec requiratur Possessio proprie dicta, nihilominus debet dari aliquid

L11 3 posses-

possessioni æquivalens, ut verificari possit illud commune principium: *tantum præscriptum, quantum possessum, sine possessione Præscriptio non procedit.* In casu posito, Præscriptione acquiri deberet immunitas a solvendo debito: consequenter toto priori tempore quasi possideri debet hæc immunitas a solvendo debito: ista autem nulla temporis parte possidetur, cum singulis horis debitor se sciat & fateatur debitorem: consequenter neque obtineri ullo tempore potest. Etsi enim bona fide crediderit, se non teneri, hoc tempore solvere; hoc tamen tempore sciebat, se esse debitorem 28.); nullo igitur totius temporis tricennalis momento bona fide credidit, se esse immunem a solvendo debito:
 proin

28.) *In omnibus obligationibus, in quibus dies non ponitur, presenti die debetur.*
 L. 14. ff. de R. J. Ad hanc quæstionem notanda est doctrina ANTONII MASSÆ GALLESII tract. ad Formul. Cameral. Obligat. part. 2. ad quart. particul. quæst. 3. n. 12. seq. quod Romæ ex statuto Urbis, creditor negligens in petendo debitum per sedecim annos, non audiatur ulterius, sed inducatur præsumptio solutionis, contra quam præsumptionem admittitur probatio creditoris.

proin hanc immunitatem obtinere non potuit lapsu temporis. Non peccavit quidem, non solvendo hoc anno; peccaret autem si crederet se non esse debitorem hoc anno. Servitutes rusticæ extinguuntur per non usum toto decennio continuatum: hoc autem non eruitur ex regulis Præscriptionis; sed quia Leges his servitutibus certum temporis spatium proponunt, uti etiam Privilegio habendi Nundinas, intra quod censetur quis renuntiare juri suo ad servitutes vel nundinas. Idem in plurimis aliis negotiis certo temporis, nonnunquam etiam brevissimi lapsu præsumendum Leges statuunt, quæ extendi nostro arbitrio non possunt ad non expressa, prout omnes fatentur de servitutibus urbanis, quæ solo non usu non amittuntur; & de aliis Privilegiis, quibus conservandis non est præfixum decennium more Nundinarum. Sicuti igitur negavimus, præsumendum esse, quod dominus, rem suam per longissimum tempus ab alio possessam, dereliquerit, in qua præsumptione aliqui fundant Præscriptionem in Jure naturali: ita etiam præsumendum non est, quen-

quam renuntiassent juri suo per solutum non usum, nisi id Leges expresse præsumendum statuunt. Ratio id statuendi in una potius materia est, quia jura quædam non videntur esse multum æstimabilia, uti servitutes rusticæ; vel dependent ex speciali concessione ad certum tempus restricta, uti Jus nundinarum. Unde dicendum, similia per non usum extinguere, non quidem juxta communes Præscriptionum regulas, sed ex singulari præsumptione Juris; nunquam enim id erueremus ex Legibus Præscriptionum, nec aliquis auderet id affirmare, nisi esset in Legibus expressum, sicut nemo id audet affirmare de Servitutibus urbanis. Similiter non debemus præsumere, quod qui per triginta annos mutuum non repetit, censetur renuntiare juri suo ad repetendum mutuum, non ex singulari concessione, sed ex æquitate naturali sibi competenti.

Præstationes annue absolute §. 590. Annectimus aliam quæstionem majori jure controversam de Præstationibus annuis. Ad has acquiritur jus, si quis per longissimum tempus singulis annis præstatio.

tionem uniformiter tanquam ex debito exhibitam recipiat, etiam absque titulo, aut per longum tempus cum titulo. De Præstationum annuarum extinctione diversæ sunt opiniones: quidam existimant, si præstationes per triginta annos bona fide omittantur, & ab altero non exigantur, extinguuntur totam obligationem circa præteritas & futuras præstationes: alii solas præteritas præscriptione sublatas putant, non autem futuras: & etiam de præteritis censent, ad eas tantum obligationem cessare, quæ ante triginta annos solvi debuissent, ita ut singulorum præstationum cessatio requirat lapsum triginta annorum. Alii distinguunt inter præstationes ex ultima voluntate, vel ex conventionione debitas.

§. 591. Censeo imprimis considerandum, an obligatio ad ejusmodi Præscriptiones sit absoluta, an vero conditionata: multæ autem sunt conditionatæ, quæ ex ultima voluntate debentur, cum in dubio censeantur legari ad alimenta, quæ primo anno absolute debentur, reliquis annis sub conditione, si Legatarius

vivat 29.) Præstationes absolutæ, five ex ultima voluntate, five ex actu inter vivos debeantur, tam pro præterito, quam pro futuro, unica triginta annorum præscriptione tolluntur; quia præscriptio cadit in primævam obligationem, qua sublata, expirant omnes præstationes, sicut excisa arbore pereunt fructus tam pendentes, quam futuri 30.) Non enim agitur de singulis præstatione-

29.) Huc pertinet L. cum notissimi. 7. §. ult. C. de Præscript. 30. vel 40. annor. ubi dicitur, *tempora præscriptionum non ab exordio talis obligationis, sed ab initio cuiusque anni, vel mensis, vel alterius singularis temporis computari.* Et clarius id exprimitur in L. 4. ff. de annuis legat. ubi si in singulos annos alicui legatum sit, plura legata esse dicuntur, & primi anni purum, sequentium conditionale: *videri enim hanc inesse conditionem, si vivat; & ideo mortuo eo, ad heredem legatum non transire,*

30.) Sic intelligitur L. i. §. i. C. de annal. except. juxta quam *nemo audeat cujuscunque actionis personalis vitam longiorem esse triginta annis interpretari, sed ex quo ab initio competit, & semel nata est, & non iteratis fabulis sæpe recreata, post moratum tempus finire.*

stationibus, sed potius de illa obligatione, ex qua singulæ præstationes debentur. Hanc sententiam aperte tradunt Summi Pontifices Alexander III. 31.), & Innocentius III. 32.), qui Juris Civilis erant peritissimi, nec aliud circa Præscriptionem voluerunt emendare, nisi quæ ad bonam fidem pertinent. Neque dicas, actionem ad præstationes futuras nondum esse natam, consequenter nec locum habere Præscriptionem. Nam mox ab initio contractus vel legati, nascitur actio pro tuendo hoc jure, ex quo præstationes futuræ debentur, consequenter contra illud jus datur præscriptio: illo autem jure per Præscriptionem sublato, cessant omnes & singulæ præstationes.

§. 592. Dicitur est priori Titulo, *Res mobiles Ec-*
Res mobiles præscribi per triennium: *biles Ec-*
dictum etiam est, Res Ecclesiarum *clesia*
præscribi non nisi per quadraginta *præscri-*
annos. Dubium igitur movetur, an *buntur*
rebus *per 40.*
annos.

31.) C. 4. & 6. de Præscript.

32.) C. 13. & 15. ibid. item C. 20. de Censib,

rebus mobilibus Ecclesiarum aequè præstitutum sit triennium, sicut rebus mobilibus privatorum: an vero spatium quadraginta annorum, sicut rebus immobilibus Ecclesiarum. Censeo, nullam quoad tempus differentiam statuendam esse inter Res mobiles & immobiles Ecclesiarum, proin utrobique requiri tempus quadraginta annorum, vel etiam centum annorum, si res pertineat ad Ecclesiam Romanam. Nam nec Jus Canonicum 33.), nec Jus Civile distinguit: hoc jure primum 34.) expresse etiam circa res mobiles dabatur centenaria temporis prærogativa: dein 35.) quoad inferiores Ecclesias reductum est id tempus ad quadraginta annos in illis negotiis, in quibus prærogativa centum annorum constituta fuerat, consequenter etiam in Præscriptione rerum mobilium. Quando igitur in Auth. quas actiones, C. de SS. Eccles. dicitur, *usucapione triennii vel quadriennii in suo robore*

33.) C. 8. & 13. seq. de Præscript.

34.) In l. 23. pr. C. de SS. Eccl.

35.) In Novell, III. c. un.

De Præscriptionibus. 901

bore durantibus, hæc verba non respondent fonti suo, scilicet Novellæ CXI. consequenter nihil probant, utpote ab IRNERIO, aut quocunque alio Authenticarum collectore ex proprio arbitrio adjecta. Nec major auctoritas illis accedit ex Decreto Gratiani 36.), cum ibi non referatur Constitutio Pontificia, sed doctrina dictæ Authenticæ interpolatæ. Unde etiam idem tempus quadraginta annorum requiritur, quando Ecclesia rem mobilem alterius Ecclesiæ præscribit: male enim huc applicatur illud axioma, quod privilegiatus contra privilegiatum communi jure utatur. Habent quidem Ecclesiæ privilegium, ut res ipsarum non minori tempore, quam quadraginta annis præscribantur; nullum autem habent privilegium, ut minori, quam aliis Laicis permissum sit, tempore res alienas præscribant. Dein dictum axioma locum non habet, quando unus certat de lucro captando, alter de damno vitando.

§. 593.

36.) C. jubemus. 16. XVI. q. 3.

An de- §. 593. Ad Præscriptionem requi-
tur Præ- ri diximus *rem aptam præscribi.* In
scriptio Ecclesiasticis autem nulli Præscriptio-
contra ni subjacere censentur Jura aliqua
Jura re- reservata Majestatis Pontificiæ, quæ
servata ob maximum suum momentum in-
Pontifi- ferioribus concedi aut non possunt,
cis. aut non solent, utpote a Deo Di-
 gnitari Papali specialiter annexa. Huc
 referuntur Causæ majores 37.), qua-
 les sunt autoritas infallibilis deciden-
 di Controversias Fidei; declarandi
 Sanctos; potestas generalis dispen-
 sandi in Jure communi Ecclesiastico,
 vel etiam cum subditis in negotiis
 summe arduis, e. g. in Matrimonio
 rato; ferendi Leges pro tota Eccle-
 sia; inferendi Censuras quibuslibet
 Fidelibus; judicandi causas totius or-
 bis Christiani; instituendi Episcopa-
 tus; determinandi limites Diocesium;
 erigendi Ecclesias Cathedrales &c. Alia
 jura Pontificis non adeo stricte
 sunt reservata: unde & Præscriptio-
 ne obtineri possunt. Quænam au-
 tem in particulari censeantur reser-
 vata, vel non, desumendum est ex
 natu-

37.) C. 3. de Baptismo.

De Præscriptionibus. 903

natura negotii, ejusque relatione ad universalis Ecclesiæ damnum, vel emolumentum. Res vel jura ad Romanam Ecclesiam spectantia, non præscribi, nisi centum annis, diximus, & quidem deducto tempore schismatis, si quod fuerit 38.). Prælati exempti, Sedi Romanæ immediate subjecti, non gaudent privilegiis Ecclesiæ Romanæ quoad alia sua iura; quoad ipsam autem exemptionem privilegio suo utitur Ecclesia Romana: proin ut Archiepiscopus præscribat contra exemptionem Episcopi cujusdam, requiruntur centum anni. Quamvis enim per quadraginta annos perimatur jus Ecclesiæ exemptæ, non tamen perimitur jus Ecclesiæ Romanæ in Ecclesiam exemptam 39.), quæ saltem indirecte & ex jure alieno se tuetur per centum annos, Sedi Romanæ concessos 40.).

§. 594.

38.) C. ult. XVI. q. 3. C. 13. seq. de Præscript. C. 2. eod. in 6. Novell. 9.

39.) C. cum dilecta. 4. de Confirm. utili vel inut. C. ad audientiam. 13. de Præscript.

40.) C. suborta. 21. de sent. & re judic.

Nomina- §. 594. Contra Concordata Ger-
tim quo- maniae cum Pontifice inita, Præ-
ad Con- scriptionem procedere, suadetur ex
cordata eo, quod ab universali lege Præscri-
Germa- ptionis in hac materia, nulla legatur
nia? exceptio, præsertim quando per
 Concordata restringitur primæva po-
 testas Episcoporum; quælibet enim
 res facile ad pristinam suam natu-
 ram revertitur. Multæ Ecclesiæ ob-
 tinnerunt recentius varia privilegia
 Concordatis contraria, præsertim
 circa Beneficia in mensibus Papalibus
 vacantia; circa dignitates primas post
 Pontificatum Pontifici reservatas; si-
 cut vicissim Romana Curia utitur no-
 vo jure circa servitia Consistorialia
 mox ante Confirmationem Electio-
 nis solvenda, quæ vi Concordato-
 rum, non nisi intra biennium præ-
 stari deberent: non igitur occurrit
 ratio, cur ejusmodi innovationes non
 possint introduci via Præscriptionis
 41.). Nec censeri debet quis agere
 mala

41.) Beneficia quædam mensē Papali va-
 cantia, a Serenissimo Duce Bavarie vi
 Præscriptionis concedi, dicitur in Con-
 cordatis Bavarie Tit. 4. *Pontificii men-*
sis

mala fide, cum Concordata sint omnibus nota: nam quod ab Antecessoribus suis actum quis deprehendit, bona fide potest credere, quod iusto titulo actum fuerit. Clausulæ irritanti Concordatis adjectæ per Præscriptionem derogatur, sicuti aliis Conventionibus; cum sub generali locutione non intelligantur ea, quæ notam specialem merentur, qualis præcipue est usus immemorialis. Opponi solet Clementis VII. Bulla *Admonet*, data Anno 1534. ubi annullantur collationes contra Concordata factæ. Verum Pontifex hanc Bullam edidit occasione quarundam Collationum post miserabilem Urbis direptionem factarum, & irritas declarat quascunque dispositiones de Beneficiis Ecclesiasticis,

M m m cis,

---

sis jus præscriptum &c. Quando passim in aliis materiis dicitur, posse etiam præscriptione obtineri, quod obtinetur per privilegium: hoc axioma univèrsim verum non est, nisi intelligatur de Præscriptione immemoriali, sub hac enim præsumitur titulus quiscunque optimus, & consequenter etiam Privilegium.

De Jure Rer. Eccles. Pars poster.

906 *Seçtio IV. Tit. XXII.*

cis, a tempore dictæ direptionis contra tenorem Concordatorum factas. Urbis autem Romanæ direptio contigit Anno 1527. a quo tempore usque ad Annum 1534. nulla Præscriptio prætendi poterat. Curia Romana pronuntiat quidem in Causis controversis juxta Concordata: exceptio tamen Præscriptionis non excludetur, si legitime probetur. Licet Concordata sint inita pro bono ac tranquillitate totius Germaniæ: id tamen non obstat, quo minus in loco aut causa particulari aliud observetur, uti contingit in omnibus Legibus universalibus 42.). Si quem offen-

---

42.) Præscriptionem Germanorum contra Pontificem in materia Concordatorum non admittit GEORGIUS BRANDEN super concordatis quæst. 2. m. fol. 18. LAURENT. NICOLARTS prax. Benefic. tit. 3. fol. 211. seqq. PIRHING ad tit. de Præbend. n. 363. REIFFENSTUEL ad eund. tit. n. 541. LEURENIUS For. Benef. part. 2. q. 593. Contra hos eandem admittit D. CASPARUS BARTHEL tom. 2. Opusc. 3. Differt. gener. de Concord. German. c. 3. sect. 2. n. 14. seqq. ZYPÆUS ad tit. de Præbend. Consult. 3. n. 38. P. PLACIDUS BŒCKN ad tit. de Concess. Præb. n. 63. seqq. & alii apud hunc citati.

offendit nomen *Præscriptionis*, cum non videantur adesse omnia ad Præscriptionem requisita; Germani non multum tricantur de voce, sed ob- tendunt usum immemoriam, in quo æque confidunt, ac in Præscriptio- ne, omnibus suis requisitis munita. Omnibus bene perpensis, censeo, locum non esse Præscriptioni, nisi immemoriam, quæ non tam habet vim Præscriptionis, quam Indulti Pon- tificii, quod in tempore immemo- riali præsumitur.

§. 595. Hucusque de Juribus Pon- tificiis. Quoad Jura Episcopalia, con- veniunt omnes, præscriptione ob- tineri non posse facultatem agendi ea, quæ requirunt Ordinem Episco- palem, velut jus conferendi Ordi- nes, aut Sacramentum Confirmatio- nis &c. cum Prælati Episcopo infe- riores hanc potestatem Ordinis pos- sidere non possint 43.). Ex eo enim, quod Summi Pontifices frequenter ejusmodi Privilegia indulserint, in- ferri non potest, quod Prælati Ec- clesiastici universim habilitati sint ad hæc jura possidenda.

An quo-
ad Jura
Episco-
palia,

M m m 2 §. 596.

43.) C. 4. de Consuetud.

Et actus §. 596. Multæ identidem oriuntur
Juris- controversiæ de actibus Jurisdictionis
dictionis nis Episcopalis: hujus varia jura pa-
Episco- ticularia regulariter obtineri posse
palis? per Præscriptionem quadraginta an-
 norum saltem cum titulo, sacri Ca-
 nones demonstrant 44.) : titulus au-
 tem requiritur, ubi jus commune
 præscribenti resistit, vel quando con-
 tra eum stat præsumptio 45.), et si
 antiquiores Canones talis titulimen-
 tionem non faciant 46.). Concili-
 um Tridentinum volens dignitati
 Episcoporum consulere contra infe-
 riores Prælatos, quoad aliquos spe-
 ciales actus Episcopales exclusit con-
 suetudinem, proin etiam Præscriptio-
 nem, nisi possessio immemoralis ita
 probetur, ut præsumi possit Privi-
 legium Apostolicum. Sic Episco-
 pis reservavit causas Matrimoniales
 & Criminales; facultatem appro-
 bandi Sacerdotes ad audiendas Con-
 fessio-

44.) C. 15. & 18. de Præscript. in quo ul-
 timo capitulo varii recensentur actus,
 in quibus Abbas præscripsit contra E-
 piscopum.

45.) C. 1. de Præscript. in 6.

46.) C. 4. & 15. de Præscript.

De Præscriptionibus. 909

fessiones sæcularium, & Monialium; concedendi Dimissorias; conferendi Ordines Minores Sæcularibus; dandi Institutionem autorizabilem & Curam animarum &c.; extrahendi reos ab Ecclesia ob delicta excepta &c. Hæc intelliguntur de Prælatis ita exemptis a Jurisdictione Episcopi, ut tamen maneat in ejus Diœcesi.

§. 597. An autem & quomodo *Nomi-*
Prælatus inferior acquirere valeat *natim*
præscriptione qualitatem propriam *quoad*
Diœcesis *Nullius*, cum vero separato *qualita-*
territorio, operose disceptatum est *tem*
Romæ ad initium hujus sæculi. *Nullius?*
ta Romana in quadam famosa Cau-
sa decidebat, ad Jurisdictionem præ-
scriptivam pro inducenda vera qua-
litate *Nullius* cum territorio separa-
to, sufficere quadragenariam cum
titulo. Contra hanc Decisionem plu-
res Italiæ & Germaniæ Episcopi de-
ferebant querelas ad Pontificem CLE-
MENTEM XI. Hic igitur deputavit
Congregationem particularem, quæ
3. Januarii Anno 1721. censuit, pro
acquisitione Territorii separati, Ju-
risdictionis Ordinariæ & quasi Epi-
scopalis in Clerum & populum cum
ipsius Episcopi exclusione, non suffi-

M m m 3 cere

cere quadragenariam Præscriptionem cum titulo colorato, sed omnino requiri aut clarum & undequaque subsistens Apostolicum Privilegium, aut consuetudinem immemoriam, cum suis omnibus requisitis rite probatam, per quam Apostolicum Privilegium de Jure præsumi valeat. Hanc sententiam Congregationis approbavit Pontifex, & Decretum illi conforme publicari mandavit 47.)

Clericus §. 598. Si Clericus per multos annos subit aliquod onus, ad quod se obligatum credit, forte ad legenda certa sacra; postea autem deprehendit ex fundatione sui Beneficii, non esse tale onus impositum, movetur quæstio, an vi Præscriptionis teneatur in posterum ad tale onus? Id cer-

---

47.) Totam seriem actorum in hac causa, & rationes hujus Decisionis refert Card. VINCENTIUS PETRA, qui erat membrum in dicta Congregatione, tom. 5. Comment. ad Const. IV. CALLISTI III. sect. 3. FRANC. MARIA PITONIUS Discept. Eccl. 112. qui erat inter Advocatos Cels. mi Episcopi Herbipolensis, videantur Impressa Fuldenfia, Herbipolensia & Moguntina.

certum est, ex longitudine temporis præsumi tale onus etiam post primam foundationem quocunque modo, aut tempore esse impositum. Si autem cesset Præsumptio, & de errore constet, solent distinguere, an aliqui, forte hæredes, Agnati, Successores Fundatoris id hucusque tanquam debitum exegerint, vel an nemine exigente, ex erronea conscientia, hucusque id factum fuerit. In priori casu admittunt Præscriptionem, sicut in aliis juribus profanis, seu jus talem actum postea quoque exigendi: in altero casu negant Præscriptionem, quia nemo est in possessione exigendi talem actum: sine possessione autem non currit Præscriptio positiva.

§. 599. Alia quæstio est, an talia *Vicissim* onera extinguantur Præscriptione, si *an libe-* scilicet Clericus longissimo tempore *retur ab* non legisset certas Missas, ad quas *onere,* se obligatum ignorabat, nunc *cui diu* tem ex repertis Foundationis Literis *non sa-* impositam obligationem deprehendit? *tisfecit?* Præsumptio quidem datur plerumque in tali casu, quod ejusmodi obligatio intra longissimi temporis spatium legitimo modo sublata fuerit,

M m m 4 rit,

rit, nisi intercesserit aliqua negligentia Clerici, qui Literas Fundationis antea non inspexit, vel in obligationes suas non solícite inquisivit; hac enim ratione deesset fides saltem juridice bona. Præscriptionem admittunt nonnulli. Mihi autem, ut fatear quod sentio, Præscriptio hæc videtur omnino exotica. Leges statuentes Præscriptionem, passim arguunt negligentiam domini, voluntque cautiorem & magis solícitum de rebus suis reddere, dum longissimi temporis præscriptionem introducunt *propter vitandam miserorum segnitiam 48.)*, & indulgent aliquid impeditis, *ut sit aliqua inter defides & vigilantes differentia 49.)*. An igitur Deus, vel Animæ Defunctorum arguentur negligentia, quod celebrationem Missarum a Clerico non exegerint? Dicunt, Episcopum debuisse urgere. Sed talis Præscriptio non currit contra Episcopum: Episcopus potius præscribit; nam Beneficium complet Præscriptionem, &

48.) C. 5. de Præscript.

49.) L. 2. C. de annali except.

& liberatur onere: Beneficium autem administrat Clericus sub cura Episcopi, proin Beneficium magis pertinet ad Episcopum, quam ad Clericum. Non video igitur, quid aliud ad tollendam obligationem adfit, nisi sola præsumptio. Nempe ad ejusmodi assertiones pietati plane non conformes ducit ea opinio, quod solus temporis lapsus sufficiat ad Præscriptionem privativam, & tollendam obligationem.

§. 600. Quoad res & Jura pro-*An præ-*
fana Principum, ac publica, passim *scribi*
traditur, præscribi non posse Jura *possint*
Majestatis intrinseca, uti jus feren-*Jura*
di Leges publicas, jus obstringendi *profana*
subditos vinculis homagii, domi-*Princi-*
nium eminens in bona civium &c. *pum?*
Cum enim Præscriptio vires suas habeat a Legibus, summi Legislatores non sunt censendi has tulisse contra supremam suam Majestatem. Quamvis enim Principes Germaniæ utantur communibus legibus, & ex illis agant etiam cum suis subditis, consequenter etiam debeant admittere præscriptionem contra se: id tamen intelligi solum debet in materia habili: Regalia autem majora non sunt

M m m s com-

compatibilia cum subjectione: hac sublata posset locus esse Præscriptioni immemoriali. Affirmant aliqui, non raro aliquid ex Majestate deperdi quasi tacita derelictione, vel ab uno supremo Principe contra alium jura quædam usurpari. Verum hæc juxta Leges Præscriptionis communes nequaquam fieri existimo, uti mox infra dicitur. Jura autem Majestatis extrinseca, & Regalia minora, uti jus vectigalium, fodinarum metallicarum, Salinarum &c. præscriptione obtineri posse, vulgo admittitur, cum JUSTINIANUS 50.) tempus quadraginta annorum etiam contra jus *publicum* prævalere statuat: non

---

50.) L. 4. C. de præscript. 30. vel 40. annor. Regalia minora, uti jus venandi, Jurisdictio &c. præscribuntur a subdito contra subditum, cum titulo per tempus ordinarium; sine titulo per tempus longissimum. Si subditus præscribat contra Principem, tunc non nisi utile jus & exercitium Regalis acquiritur: ipsum autem radicale jus eminenter manere videtur apud Principem. vid. Illust. B. de ICKSTATT de liter. Reversal. Princip. S. 26.

non est autem ratio, cur hæc leges in Germania nostra observari non debeant.

§. 601. Imo ipsam Superiorita-
tem Territorialem, cui ejusmodi ju-
ra sunt intrinseca, posse præscriptio-
ne saltem immemoriali obtineri, do-
cent. Non erat quidem tempore Ju-
stiniani talis Superioritas territoria-
lis cognita; nihilominus quo minus
Leges Justinianæ, in Imperio no-
stro receptæ, ad istam Superiorita-
tem accommodentur, nihil obstare
videtur, cum Controversiæ inter
Principes Imperii, enatæ, ex Jure
Justiniano in Camera Imperiali, non
minus, quam privatorum diffidia de-
cidi soleant, nisi Constitutiones Im-
perii aliud exigant: hæc ipsæ autem
Constitutiones Imperii approbant
immemorialem Præscriptionem ejus-
modi Jurium publicorum, E. G. cir-
ca præstationes ordinarias Imperii
§1.) : circa Regalia, vectigalia, pri-
vilegia collectandi, aliaque jura, lon-
go usu possessa & exercita §2.) : cir-
ca

---

§1.) Recess. Imp. Augustæ Ann. 1548.

§. 56. & 64.

§2.) Instr. Pac. Osnabr. Art. 8. §. 4.

ca telonia usu diuturno introducta 53.): circa Jura Domus Saxonica a tempore immemoriali possessa 54.): circa Votum & Sessionem in Comitibus, aliaque Jura Statuum hucusque exercita 55.). Certe ipsa Superioritas Territorialis Statuum, vix aliunde, quam per longævum usum promereri potuit confirmationem Pacis Westphalicæ 56.). Sive igitur dicamus Præscriptionem, sive longævum

53.) Ibid. Art. 9. §. 2.

54.) Ibid. Art. 15. §. 2.

55.) Capitulationes Imperatorum, & quidem hodierna FRANCISCI I. Art. 1.

56.) Art. 8. §. 1. Hoc Articulo *antiqua* Jura statuum Imperii & liberum superioritatis territorialis exercitium adeo illimitate firmatum fuit, ut non admittenda fuerit clausula, quam Legati Cæsarei annecti petierant, *salvis iis, que ad Imperatorem & Collegium Electorale solum pertinent &c.* Responsiones Cæsareorum referuntur in Actis Pac. Westph. part. 1. fol. 620. Replicæ Suecorum habentur ibid. part. 2. fol. 195. De superioritate Territoriali tractat HENNIGES ad specimen IV. Medit. in Instrum. Pac. Mantissa I. NICOLAUS HERTIUS Opusculor. Vol. 1. tom. 2. Dissert. de Superioritate Territor.

vum usum Legibus Imperii firmatum, eundem effectum habebimus. Ea sæpe movetur quæstio satis ambigua, an negligentia, qua Præfectus aut Officialis Præscriptionem contra Principem inchoari permittit, aut inchoatam interrumpere omittit, Principi nocere existimetur? Non idem est sensus omnium Doctorum (57.): cum libellus hic jam ultra metas suas excresecat, abstinere a pluribus, ac breviter dico, non iniquam videri sententiam, quæ Principem facta Ministri in Officii administratione commissa vel omissa præstare jubet. Ideo etiam longius tempus præscriptioni contra Principem complendæ legibus est definitum: & vicissim possessio per Officiales continuata prodesse Principi judicatur. Dein possessio jurium Principis, vel bonorum fiscalium, si sit immemorialis, non censetur obtenta

---

57.) MYLERUS AB EHRENBACH Hyparcholog. cap. 10. §. 16. seqq. censet, negligentiam officialium nocere Principi, refertque Autores in utramque partem.

ta ex negligentia Officialium, sed præsumitur volente Principe concessa.

Unde Possessiones Summorum Principum §. 602. Dictis superaddere aliquid lubet de Præscriptione inter summos Principes & Respublicas, quæ Superiorem non agnoscunt. Diximus, Præscriptionem habere firmitatem suam a Legibus Civilibus, scilicet inter eos, qui his Legibus subjecti sunt: cum autem Summi Principes ejusmodi Legibus inter se non constringantur; & nihilominus pro tranquillitate publica necessarium videatur, ut Provincias suas plena securitate teneant; inquirenda est ratio quædam, quæ eos absque vi & armis ab aliorum ejusdem conditionis Principum impetitionibus immunes præstet. Hæc aliunde peti non potest, quam ex Sapientiæ Divinæ ordinatione, quæ transfert Regna, atque constituit. Istam nobis in hac Providentia manifestat, ex parte unius Principis longæva, quieta ac præsentanea possessio; ex parte alterius defectus contrariæ probationis, qua vitium arreptæ possessionis ostenderetur. Si hoc medium tuendi jura sua vocare libeat Præscriptionem,

nem, lis movebitur de vocibus: mihi Præsumptionis nomen præplacet: ita ut legitimo modo acquisita possessio censeatur; aut si vitium injustæ invasionis olim intervenerit, istud Omnipotentis Dei, in cujus manu sunt omnia Regna terræ, sapientissima Dispositione, & communi subjectorum populorum consensu, purgatum judicetur. Cœlestis Providentiæ gubernantem manum, cujus plurima specimina in Sacris Literis reperimus, mortales penetrare non possunt, plerique agnoscere nolunt: necesse igitur est, ut in hominum mentes & oculos incurrat aliquod Divinæ Ordinationis argumentum, quod extra Leges Civiles, quibus Summi Principes inter se ligari non creduntur, firmitatem Possessoribus Regnorum præstet. Vix poterit aptius & convenientius reperiri, quam longæva & præsentanea possessio, ac quieta subditorum subjectio.

§. 603. Certe si summos Principes *Firmiter* suum in Regna & Provincias non *tatem* ex dicta possessione metiri posse *ju-* *obtin-* dicemus, plurima turbari Regna *ne-* *ant?* cesse erit. CARNEADES Legatus Atheniensis,

niensis, Romæ de Justitia disputans, fidenter assererebat (58.), omnibus populis qui florent Imperio, & Romanis quoque ipsis, qui totius orbis potirentur, si justii velint esse, hoc est, si aliena restituant, ad casas esse redeundum, & in egestate ac miseriis jacendum. MARCIUS CORIOLANUS 59.) aiebat: Si unusquisque populus partem suam sibi per vim contra jus & fas ereptam velit repetere ac recipere, nihil erit tam parvum, tam debile, tam egenum, quam Respublica Romana. Recentiora exempla non adduco. LUDOVICUS GONZAGA Nivernensium Dux, quando in Aula Gallica agebatur de Pinarolio & Savilliano Sabaudis restituendo, in libello Regi porrecto, non inconcinne scribebat (60.), nec vero Principes si rogentur, quo titulo tot Provincias possideant, aliud, quod respondeant, habere, quam eos ita a Parentibus accepisse &c. Allatis dein pluribus exem-

58.) Apud LACTANTIUM Divin. Instit. lib. 5. cap. 17.

59.) Apud DIONYS. HALICARNASS. Antiquit. Roman. Lib. 8.

60.) Apud THUANUM Histor. tom. 2. lib. 59. ad ann. 1574. m. fol. 25.

De Præscriptionibus. 921

exemplis concludit, si lex sit, ut Principes, que a Majoribus usurpata possident, restituere teneantur, ad summas angustias plerosque, qui nunc late regnant, redactum iri. Ad hanc igitur Regnorum everfionem, & Populorum turbationem evitandam, censeo, Summorum Principum Jura per dictas Præsumptiones eandem certitudinem, ac firmitatem obtinere, quam obtinent Jura privatorum per Præscriptionem a Legibus ordinatam 61.).

N n n

TITU-

61.) Argumenta BODINI de non præscribenda Majestate lib. 1. de Republ. c. 10. fol. 234. non quadrant huic nostræ quæstioni, suntque aliunde inefficacia.

De Præscriptione agunt omnes, qui Commentaria scribunt in Libros Juris Canonici vel Civilis, aut de Justitia & Jure. Singulares Tractatus de hac re ediderunt FRANC. BALBUS, CRAVETTA, BOVIUS, CUCHUS, MANDOSIUS, PULVÆUS, ARNOLDUS RATH, P. ANTONIUS SÖLL, P. PLACIDUS BÖCKN, aliique plurimi in variis Dissertationibus.

De Jure Rer. Eccles. Pars poster.